

Окрему увагу слід приділити розвитку тактичної розвідки на рівні підрозділів, що безпосередньо діють у зоні бойових дій. Підвищення автономності малих розвідувальних груп, їх забезпечення сучасними технічними засобами розвідки, зв'язку, маскуванню є запорукою успішного виконання завдань.

Таким чином, перспективи розвитку розвідувальних підрозділів НГУ полягають у комплексному поєднанні технологічного оновлення, якісної підготовки кадрів та ефективної взаємодії на всіх рівнях. Реалізація зазначених напрямів дозволить суттєво підвищити спроможності НГУ щодо своєчасного виявлення загроз та ефективної протидії збройній агресії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII.
2. Закон України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII.
3. Закон України «Про розвідку» від 17.09.2020 № 912-IX.
4. Воєнна доктрина України : затверджена Указом Президента України від 24.09.2015 № 555/2015 (зі змінами).
5. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини — безпека країни» : затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020.
6. Стратегічний оборонний бюлетень України : затверджений Указом Президента України від 17.09.2021 № 473/2021.

РАЗУВАЄВА АЛЬБІНА ГЕОРГІЙВНА

курсант 2 навчальної групи 2 навчального курсу
Військово-юридичного інституту Національного
юридичного університету імені Ярослава
Мудрого

МОРОХОВСЬКИЙ МИКОЛА ЛЕОНІДОВИЧ

доцент кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичного інституту Національного
юридичного університету імені Ярослава
Мудрого

ПРОБЛЕМИ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Сучасний збройний конфлікт переконливо демонструє, що міжвідомча співпраця залишається однією з найбільш нагальних базових проблем, яка безпосередньо впливає на ефективність роботи підрозділів у службово-бойовій сфері та збереження особового складу [4].

Аналіз проблеми міжвідомчої взаємодії службово-бойової діяльності підрозділів в умовах збройного конфлікту виявляє кілька труднощів. По-перше, існує велика кількість дублювання функцій та відсутність розмежування обов'язків між силовими структурами. В умовах збройних конфліктів відсутність чіткого розподілу повноважень є очевидною, оскільки різні структури виконують паралельні завдання, використовуючи обмежені засоби та обмежуючи загальну ефективність оборони [3]. По-друге, системи зв'язку та обміну інформацією технічно несумісні, що є значною перешкодою. Відмінності в системах зв'язку та протоколах передачі даних, які використовуються силовими структурами, ускладнюють швидкий обмін розвідувальною інформацією, а координація дій у реальному часі є складною [5]. Відсутність стандартного безпечного цифрового середовища знижує ситуаційну обізнаність командирів, що змушує їх вживати несвоєчасні дії проти таких загроз.

По-третє відмінності в стандартах підготовки особового складу з різних структур також призводять до розбіжностей у військовій тактиці, термінології та політиці щодо виконання спільних операцій, що призводить до відсутності узгодженості під час проведення спільних операцій [6]. По-четверте, існуючі правові суперечності в чинному законодавстві не дозволяють чітко визначити повноваження та порядок підпорядкування підрозділів різних структур під час виконання спільних завдань у воєнний час [1, 2]. Немає єдиного правового підходу до вирішення питань об'єднаних груп. У результаті виникають затримки у прийнятті рішень, і вони мають слабшу оперативну реакцію. І по-п'яте, психологічний компонент також не можна ігнорувати – "корпоративізм", який практикується різними відомствами; іншими словами, захист інтересів власної організації на шкоду ефективності всієї структури. Така проблема також має культурний та інституційний характер і не може бути вирішена виключно адміністративними засобами [7].

Потім перелічені проблеми мають конкретні реальні наслідки. Невдача в координації між підрозділами з різними структурами затримує реагування на загрози та втрачає тактичні можливості. Відсутність координації діяльності суттєво підвищує ризик для особового складу, такий як дружній вогонь. Поганий розподіл ресурсів знижує обороноздатність держави в умовах її об'єктивних обмежень [3, 4]. Це все впливає на швидкість операцій і здатність випереджати події. Саме тут стає необхідним багаторівневий підхід. На організаційному рівні має бути створено оперативні штаби для міжвідомчих операцій з окремими повноваженнями та формальними правилами щодо діяльності. На рівні технічної організації пріоритетною роботою є консолідація системи інформаційних комунікацій та створення об'єднаних безпечних платформ для обміну розвідувальною інформацією між різними установами, орієнтуючись на норми НАТО щодо інформаційної підтримки спільних операцій [5]. На рівні підготовки необхідно впроваджувати регулярні спільні навчання різних підрозділів різних силових структур для відпрацювання взаємодії в нормальних умовах збройного конфлікту, досвід країн-членів НАТО показує, що міжвідомчі навчання є ефективним методом формування спільної тактичної практики [6]. На законодавчому рівні терміново потрібно вирішити правові конфлікти та прийняти правові акти, які чітко визначають процес формування та управління міжвідомчими групами, що можуть працювати на об'єднаному рівні в умовах воєнного стану [2].

Міжвідомча взаємодія між силами безпеки та оборони України є системною проблемою, вирішення якої безпосередньо визначає обороноздатність держави. Досвід, набутий у сучасних збройних конфліктах, повинен стати основою для глибокої організаційної та політичної реформи та впровадження правової бази в нормативну базу, а також стандартів підготовки таким чином, щоб: (а) принципи спільних операцій на основі стандартів НАТО могли бути систематично впроваджені. Це значно підвищить ефективність службово-бойової діяльності підрозділів; зменшить втрати особового складу; і зміцнить загальний оборонний потенціал України. Однак вирішення цих проблем не можна відкладати, оскільки вони є передумовою для успішного завершення збройного конфлікту на користь України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 10.03.2025).
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> (дата звернення: 30.03.2026).
3. Тимошенко Р. І., Осідло В. І. Проблеми координації (елементи) сектору безпеки та оборони України в умовах збройного конфлікту. Вісник Національного університету оборони України. 2022. № 4 (68). С. 78–86.

4. Романченко І. С., Свида І. Ю. Міжвідомча взаємодія як показник службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони. Збірник наукових праць Центру військово-стратегічних досліджень Національного університету оборони України. 2023. № 1 (77). С. 14–22.

5. Директива з планування комплексних операцій командування союзних сил (COPD). Проміжна версія V2.0. НАТО SHAPE. Монс: НАТО, 2013. 261 с. URL: https://www.act.nato.int/application/pdf/copd_v2.pdf (дата звернення: 30.03.2026).

6. Союзна доктрина проведення операцій: АJP-3. Ред. Ф. Вер. 1. Офіс стандартизації НАТО. Брюссель: НАТО, 2019. 198 с. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_172948.htm (дата звернення: 30.03.2026).

7. Криволапчук В. О. Організаційна культура правоохоронних органів у ефективності міжвідомчої взаємодії. Право і суспільство. 2021. № 6. С. 204–211.

САХНЕВИЧ БОРИС ВАЛЕРІЙОВИЧ

кандидат економічних наук, заступник начальника кафедри бойового та логістичного забезпечення, Київського інституту Національної гвардії України

ШАХІВЕЦЬ Є.В.,

курсант 1 відділення 114 навчальної групи, факультету забезпечення державної безпеки, Київського інституту Національної гвардії України

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ГВАРДІЙЦІВ У ВОГНІ ВІЙНИ

Війна, з якою ми зіткнулися, – це не лише протистояння зброї, а й випробування людського духу на злам. Повномасштабна агресія оголила критичну проблему: як зберегти боєдатність підрозділів під час тривалих і надвиснажливих боїв. Сьогодні морально-психологічна стійкість – це не просто термін із підручника. Це те, що визначає, чи виконає борець завдання, чи збереже він свою особистість і чи зможе повернутися до нормального життя після перемоги. Для Національної гвардії України, чії підрозділи працюють як «на нулі», так і в тиловому забезпеченні, це питання є життєво важливим.

1. З чого складається наша стійкість?

Ми розглядаємо стійкість не як статичну рису, а як живу систему, що тримається на чотирьох «китах»:

- Мотивація: Глибоке розуміння, за що ми боремося. Це духовний хребет воїна.

- Воля: Здатність керувати страхом і втомою. Вона гартується роками, але проявляється лише в бою.

- Розум (когнітивний аспект): Вміння тверезо мислити посеред хаосу й не піддаватися паніці.

- Дія: Готовність професійно виконувати свою роботу в найважчих умовах.

Пам'ятаймо: стійкість – це не константа. Вона залежить від усього: від типу нервової системи бійця до того, наскільки якісною є його екіпіровка та наскільки він довіряє своєму командирі.

2. Виклики сучасної війни.

Сьогоднішній бойовий досвід НГУ є унікальним і водночас надзвичайно важким. Наші бійці стикаються з факторами, які буквально «випалюють» психіку:

- Постійна загроза від дронів та артилерії, що діє 24/7.

- Втрата побратимів – найважчий удар по відчуттю безпеки.

- Відсутність ротацій та фізичне виснаження.

- Інформаційні атаки ворога, що б'ють по сумнівах.

За нашими даними, до 25% учасників боїв мають ознаки клінічних психічних порушень. Це та реальність, з якою ми працюємо вже зараз.